

ЗАГАЛЬНІ ТА СПЕЦІАЛЬНІ ПРИНЦИПИ КОНТРОЛЮ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ УКРАЇНИ

Кравчук М.Ю., аспірант

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Стаття містить поняття принципів державного контролю, їх основну характеристику. Продуктивне опрацювання даного питання надало цілеспрямованого характеру управлінській діяльності держави загалом та державному управлінню аграрним сектором економіки зокрема. Розгляд державного контролю в сільському господарстві України через призму принципів забезпечить розуміння тих процесів, що відбуваються в досліджуваній галузі держави.

Ключові слова: принципи, державне управління, принципи контролю, основні принципи державного контролю, індивідуально-визначені принципи.

Кравчук М.Ю. ОБЩИЕ И СПЕЦИАЛЬНЫЕ ПРИНЦИПЫ КОНТРОЛЯ В СЕЛЬСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ УКРАИНЫ / Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины, Украина

В статье рассматриваются понятия принципов государственного контроля, их основная характеристика. Продуктивное изучение этого вопроса определило целенаправленный характер управленческой деятельности государства в целом и государственного управления аграрным сектором экономики в частности. Рассмотрение государственного контроля в сельском хозяйстве Украины сквозь призму принципов обеспечит понимание тех процессов, которые происходят в изучаемой сфере государства.

Ключевые слова: принципы, государственное управление, принципы контроля, основные принципы государственного контроля, индивидуально-определенные принципы.

Kravchuk M.Y. GENERAL AND SPECIAL PRINCIPLES OF STATE CONTROL ON AGRICULTURE OF / National university of biological resources and nature exploitation, Ukraine
The article deals with the notions of state control principles and their main characteristics. Productive investigation of the question resulted in making the general state management more goal-oriented, focusing on the state management of the agricultural sector of the economy. The detailed study of principles of state control on agriculture of Ukraine will provide better understanding of the current processes in the state economy branch under discussion.

Key words: principles, state management, principles of control, main principles of state control, individually defined principles.

Сьогодні в адміністративно-правовій науці розгляд принципів державного контролю в сільському господарстві України є одним з актуальних питань, оскільки їх призначення полягає в результативній активізації діяльності підконтрольних суб'єктів.

Питання принципів контролю у своїх дослідженнях розвивали такі вчені: О.Ф. Андрійко, В.В. Костилов, Д.В. Лученко, Г.О. Коломоєць, В.Б. Авер'янов, І.Б. Колішко, С.І. Хом'яченко та інші.

Аналіз різних джерел свідчить, що увага науковців зосереджується на поверхневому розгляді питання принципів державного контролю в сільському господарстві України, виходячи з обсягу його загальної характеристики.

Метою даної статті є обґрунтування притаманності для державного контролю в сільському господарстві України як загальних, так і спеціальних принципів, а також визначення їх специфіки.

У теорії держави і права принципи – це провідні засади, ідеї, які в конкретному вигляді характеризують його зміст та визначають його спрямованість. Вони зумовлені об'єктивними закономірностями існування та розвитку суспільства, а також процесів, які відбуваються в ньому. З теоретичної позиції серед даних провідних засад та ідей розрізняють: правові аксіоми і правові презумпції.

Правові аксіоми – це такі ідеї, положення, які сприймаються без доведення.

Правові презумпції – це такі правові ідеї, які припускають їх істинність без доведення, іншими словами це – припущення [1, 141].

Термін „принципи” походить від лат. „principium” – початок, закон, принцип [2, 305].

Філософський словник визначає принцип як першооснову, керівну ідею, основне правило поведінки [3].

Тлумачний словник сучасної української мови визначає принцип як основне вихідне положення якої-небудь наукової системи, теорії, ідеологічного напрямку і таке інше, основний закон якої-небудь точної науки [4].

В. Даль тлумачить слово «принцип» як науковий або моральний початок, підставу, правило, основу, від якої не відступають [5, 131].

Принципи права це:

- категорія науки, яка виводить на такий щабель пізнання правових явищ, що свідчить про істинність найзагальніших уявлень, здатних стати основою теоретичної побудови, стрижневою ідеєю правової доктрини, школи;
- принцип у законодавстві – припис, що відображає в загальній формі об’єктивно обумовлену вимогу щодо учасників суспільних відносин, яка слугує засобом самообмеження державної влади і керівництвом для досягнення цілей правового регулювання. Відповідно до особливостей відображення державно – правових закономірностей і меж дії принципи права (юридичні принципи) класифікуються за групами: фундаментальні державно – правові принципи, принципи правової держави, принципи права, міжгалузеві принципи, галузеві принципи, принципи інститутів права [6, 281].

У загальному розумінні під принципами прийнято вважати основні засади, на яких базується організація контролю. Вони характеризуються своєю універсальністю, вищою імперативністю та покликані забезпечити ефективність та дієвість контролю. Ці принципи є загальними для контролю в цілому, але вони поширюються і на сферу сільського господарства, зокрема.

Як правило, принципи формулюються у вигляді певних наукових положень, втілених у своїй основі правом та застосовуються в теоретичній і практичній державно-управлінській діяльності людей. Термін „принцип” розуміється в декількох змістах: як основне вихідне положення будь-якої теорії, вчення, науки, світогляду; як основа будови чи дії будь-якого приладу або машини; як внутрішнє переконання людини, яке визначає її ставлення до дійсності, її норми поведінки та діяльності. Звідси принципи соціального управління – це вихідні основоположні вимоги, якими керуються суб’єкти управління на практиці. У сукупності принципи управління виконують у системі управління найважливішу антиентропійну функцію, зазвичай за умови, що управлінець діє відповідно до них [7, 36-37].

Принципи державного управління – це фундаментальні, науково обґрунтовані і здебільшого законодавчо закріплені положення, відповідно до яких будується і функціонує система державного управління. Відступ від того чи іншого принципу може потягти за собою серйозні збої в усій системі. Соціальний організм має таку кількість зв’язків і відносин, що інколи навіть найнезначніше на перший погляд відхилення чи розрив у якомусь ланцюгу взаємовідносин тягне за собою ланцюгову реакцію з непередбачуваними наслідками [8, 14]. Принцип державного управління розглядають також як закономірність, як відносини або взаємозв’язок суспільно-політичної природи та інших груп елементів державного управління, що виражено у вигляді певного наукового положення, закріпленого правом. Принцип застосовується в теоретичній та практичній діяльності людей по управлінню [9, 21].

Дослідження державного управління та застосування принципів у ньому мають свою історичну практику.

Ф. Тейлора, вперше розкрив принципи управління інтенсифікації праці робітників за допомогою наукових методів, таких як:

- науковий підхід до виконання кожного елемента роботи;
- системний підхід до підбору, навчання і тренування робітника;
- кооперація менеджерів з робітниками;
- розподіл відповідальності за результати між менеджерами і робітниками [7, 37].

Над раціональним управлінням вели роздуми ділові люди, які опублікували на початку ХХ століття „Принципы ведения дел в России,„. Чітко і лаконічно сформульовані, вони добре засвоюються і сприймаються досить актуальними і сьогодні: поважай владу, будь чесним і правдивим, поважай право приватної власності, люби і шануй людину, будь вірним слову, живи по „кишені”, будь цілеспрямованим. У коментарі до цих принципів йдеться про цінності, значимі для ефективного управління не лише сьогодні, але цілком придатних і завтра (наприклад, про владу як необхідну умову ефективного ведення справ), про здоровий прибуток і гармонійні відносини у справах, про вільне підприємництво як основу благополуччя держави, про гармонію інтересів, про роль довіри в ділових стосунках, про моральні цінності, які не може затьмарити ніяка мета [7, 37].

На сьогодні існують різні підходи до класифікації і систематизації принципів управління. З урахуванням особливостей державного управління виділяють такі підсистеми (блоки) принципів управління: загальні (загальносистемні), організаційно-технологічні, окремі. Перші розкривають змістову і загальноцільову направленість управління, другі – його організаційну і технічну сторони, треті стосуються головним чином безпосереднього керівництва діяльністю людей, учасників управлінського процесу і виконавців [8, 14-15].

О.П. Рябченко відзначає виділення трьох засад систематизації принципів державного управління економікою: першою засадою систематизації принципів є виділення закономірностей, притаманних державному управлінню економікою в цілому, а також закономірностей, притаманних кожному структурному елементу економіки. У першому випадку йдеться про загальносистемні принципи, у другому – про специфічні [10, 31].

Другою засадою систематизації є закономірності, відносини, взаємозв'язки між елементами державного управління, тобто онтологічний аспект принципів державного управління. У цьому випадку виділяють структурні принципи державного управління [9, 192].

Виділяють третю засаду систематизації – залежно від аспектів спеціалізованої господарсько-управлінської діяльності [9, 197]. Однак докладний аналіз змісту цієї засади дозволяє зробити висновок щодо її тотожності із специфічними принципами першої засади поділу принципів (виділення закономірностей, притаманних кожному структурному елементу економіки) [10, 30-31].

Принципи контролю – це науково обґрунтовані та апробовані практикою, закріплені прямо чи опосередковано в нормативно-правових актах основи організації та здійснення контролю, що забезпечують його ефективність [11].

Контролю притаманні як загальні, так і спеціальні принципи, які у своїй сукупності відображають його специфіку.

У даному питанні перед тим, як робити аналіз різноманітних принципів контролю, необхідно вказати на їх загальнолюдський характер. Саме його притаманність говорить

про існування державних юридичних ідеалів, які зумовлені певним рівнем всесвітнього розвитку, цивілізації, втілення найкращих прогресивних здобутків правової історії людства. Даний характер проявляється в наступних аспектах:

- юридична рівність однойменних суб'єктів перед державою і законом;
- законодавча закріпленість та захищеність юридичних прав людини, міра їх свободи;
- взаємопов'язаність прав та обов'язків;
- функціонування в суспільному житті загально дозвільних принципів, презумпції невинності особи тощо.

О.Ф. Андрійко, визначаючи загальні засади державного контролю, особливу увагу приділяє визначенню принципів контролю [12, 267].

Головним принципом контролю В.В. Костилов вважає принцип *законності*, який передбачає проведення контролю на основі чинного законодавства, у межах правових норм, уповноваженими органами, посадовими особами, державними службовцями. Інші принципи логічно впливають з нього [13]. Принцип законності є загальним принципом права нашої держави, але у сфері контролю він має особливе значення і означає, з одного боку, що контролюючі органи зобов'язані забезпечити дотримання підконтрольними об'єктами чинного законодавства, а з іншого – що самі контролюючі органи зобов'язані неухильно дотримуватись цих законів [13]. Так, згідно зі ст.19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, у межах повноважень та в спосіб, передбачений Конституцією та законами України.

На сьогодні механізм забезпечення реалізації принципу законності під час проведення контролю потребує вдосконалення [12, 21].

Важливим принципом здійснення контролю є *гласність*. Її значення полягає у формуванні правової культури членів суспільства, забезпеченні доступності і відкритості контрольного процесу та його результатів [13]. Без гласності не може бути демократії: творчості має, їх участі в державотворенні, у розбудовчих процесах, тобто всього того, з чого складається народовладдя [12, 28].

Згідно з цим принципом, відбувається інформування громадян, посадових осіб, підприємств, установ, організацій як підконтрольних об'єктів. Це, у свою чергу, санкціонує результативне усунення безгосподарності, бездіяльності органів управління та порушення прав людини. Як наслідок – забезпечення законності, дисципліни й ефективності в контрольній діяльності відповідних органів.

Демократизація і гласність – це європейські орієнтири розвитку суспільства, на які повинна опиратися і наша держава. Вони передбачають відкритість у діяльності державних органів, широку інформованість про прийняті рішення та їх виконання, надання громадянам, колективам і організаціям реальних гарантій щодо забезпечення їх інтересів. А офіційне оприлюднення такої практики послужить сигналом попередження правопорушень на підконтрольних об'єктах.

Проте, як зазначає О.Ф. Андрійко, гласність передбачає не лише інформування про наявність досягнень, недоліків, прорахунків, але й постановку, актуальність проблем, обговорення проектів, пошук шляхів доцільності їх здійснення [12, 29].

Принцип *системності* (систематичності контролю) завбачає проведення контролю в його безперервності, тобто послідовно, згідно з певною схемою.

На думку В.Б. Авер'янова та І.Б. Коліушко, принцип систематичності є дуже важливим у діяльності інспекцій як контролюючих органів. Саме систематичні, а не разові

перевірки, що проводяться інспекторами, допомагають виявленню і попередженню помилок в управлінських діях уже на початкових стадіях їх проведення, що дозволяє уникнути значних відхилень від поставлених цілей, вчасно скоригувати управлінське рішення. Спостереження, перевірки й аналіз інформації щодо підконтрольного суб'єкта мають здійснюватись систематично, щоб можна було визначити певну динаміку процесів, вплив різних факторів, як об'єктивних, так і суб'єктивних [14].

Систематичний контроль дає змогу краще орієнтуватися в конкретній галузі управління та постійно аналізувати стан справ, а також виявляти недоліки в управлінській діяльності, відшукувати резерви чи попереджувати непередбачені наслідки. Єдність державного контролю, яку створює і структурна упорядкованість системи, забезпечує стійкість, охоплюваність, синхронність його функціонування [12, 22].

Контроль у галузі сільського господарства повинен здійснюватись на всіх його стадіях організації та розвитку, адже будь-які неправомірні відхилення можуть викликати негативні наслідки з незворотним характером. При цьому реалізовується можливість щодо прийняття своєчасних і необхідних за даних обставин заходів, дій на підконтрольному об'єкті.

Принцип *загальності* передбачає, що контроль у галузі сільського господарства охоплює всі його підгалузі. Даний принцип дає змогу реально оцінити ситуацію, що склалася у сфері управлінської діяльності сільського господарства України, а також визначити завдання і міру потреби втручання з боку відповідних державних органів.

Необхідність існування принципів *дієвості* та *оперативності* зумовлена наявністю численних порушень законодавства України підконтрольними об'єктами. Солідарною в цьому питанні є і позиція Костишева В.В. Він вважає, що контроль, який спрямований на встановлення законності і правопорядку, у своїй реалізації, повинен опиратися на дані принципи. За їх допомогою своєчасно виявляються правопорушення, вживаються заходи для ліквідації їх шкідливих наслідків, здійснюється попередження нових правопорушень [13]. Крім того, принципи дієвості та оперативності виступають «інструментами» ліквідації таких явищ, як правовий нігілізм, відсутність дисципліни, безвідповідальності тощо.

У дієвості (ефективності) контролю відображений його зміст і призначення. Контроль не повинен бути лише засобом реєстрації упущень та недоліків. Недостатньо виявити порушення, необхідно знайти причини і вжити заходів до їх усунення. [13].

При цьому ефективність державного контролю не визначається кількістю проведених перевірок, ревізій, рейдів, звітів чи різних розпоряджень, наказів, постанов, прийнятих у процесі контролю. Це може створювати лише видимість дієвості, яка не має нічого спільного з результативністю контролю, запобіганням чи попередженням неправомірних дій, його охоронною функцією [12, 22-23].

Мета принципу *дієвості* контролю, в першу чергу, спрямована на захист інтересів громадянина, суспільства і самої держави. Дієвість контролю полягає в реальних наслідках виявлення порушення чинного законодавства, прийнятих норм і правил. На ньому покладено обов'язок не лише розкрити допущені порушення, але й глибоко їх проаналізувати, зробити висновки щодо можливих наслідків, дати хід державному механізму захисту.

У принципі дієвості контролю закладена функція реагування контролюючих органів на порушення чинного законодавства, шляхом вжиття відповідних заходів самостійно або передачі результатів і висновків вповноваженим органам для прийняття відповідних рішень.

Принцип дієвості тісно пов'язаний з принципом *об'єктивності* контролю, який забезпечує істинне відображення фактів і явищ, запобігає неправомірним діям щодо підконтрольних суб'єктів з боку контролюючих державних органів. Принцип об'єктивності контролю передбачає всебічний розгляд реальних подій. Цей принцип вимагає ретельного вивчення фактів і документів, заслуховування пояснень, що перевіряються зацікавленими особами, проведення необхідних підрахунків, аналізів, вимірів, співставлень, виявлення причин порушень, недоліків чи помилок [12, 267].

Будь-яке управлінське рішення несе в собі елемент суб'єктивності, однак воно має базуватися на об'єктивних, правдивих фактах. Так і контрольна діяльність має ґрунтуватися на дійсності, реальності, конкретності подій.

У свою чергу, принцип об'єктивності передбачає принципи *всебічності* та *глибини* проведення контролю, що означає охоплення контролем не лише наслідків, але й причин їх настання (наприклад, передбачає вивчення усіх деталей ситуації, яка склалася при перевірці).

Принцип всебічності співзвучний з принципом неупередженості контролю, сутність якого полягає в покладанні завдань контролю на структури та осіб, які не мають підстав бути зацікавленими в певних його результатах. Даний принцип має також тісний зв'язок із систематичністю проведення державного контролю. Спостереження, перевірки й аналіз інформації щодо підконтрольного суб'єкта мають здійснюватися систематично, щоб можна було визначити певну динаміку процесів, вплив різних факторів як об'єктивного, так і суб'єктивного характеру. Такий підхід дає змогу контролюючим органам проаналізувати стан справ і визначити тенденції, розробити обґрунтовані рекомендації або представити компетентним органам свою позицію щодо застосування заходів впливу [12, 25].

Коломоєць Т.О. важливим домінантом контролю вважає *принцип реальності*, який за його визначенням, забезпечується наявністю необхідних кваліфікованих кадрів контролерів [15]. На сьогодні цей принцип відіграє важливу роль в управлінській діяльності, так як, незважаючи на існування закону, він в першу чергу має бути дієвим і не носити декларативного характеру, а контроль – реальним. Саме ефективність здійснення контролю та дотримання при цьому норм права на пряму залежать від реальності контролю.

Вагомим у здійсненні контролі є закріплення принципу *професіоналізму*. За його допомогою створюються сприятливі умови для добору і розстановки у відповідних державних органах влади найкваліфікованіших кадрів, залучення високопрофесійних працівників, що в результаті забезпечує ефективну діяльність даних органів.

З цим принципом тісно пов'язаний *принцип делегування повноважень*, суть якого полягає в наділенні контролюючих органів повноваженнями відповідно до їх функцій. При цьому, інспекції, індивідуальні у своїй діяльності, становлять єдину систему органів. На практиці такий принцип дозволяє уникнути узурпації влади в одних руках.

На думку Д.В. Лученка, важливо законодавчо закріпити принцип *делікатності* контролю, який полягає в тому, що контролюючий суб'єкт повинен застосовувати всі доступні для нього засоби, щоб не перешкоджати своїми діями нормальному функціонуванню підконтрольного об'єкта [11].

Таким чином, основними принципами контролю є законність, гласність, системність, загальність, дієвість, об'єктивність, всебічність, реальність, професіоналізм, делегування повноважень, делікатність. На думку Андрійко О. Ф., вони покликані забезпечити:

- реальність оцінки ситуації, яка склалася на підконтрольному об'єкті для співставлення її з плановими завданнями та визначенням необхідних меж втручання;
- об'єктивність результатів контролю, визначення ступеня відповідальності посадових осіб за певні порушення при виконанні своїх завдань;
- здійснення постійного моніторингу стану справ у конкретній галузі або сфері управління та вплив контрольної діяльності на підвищення ефективності діяльності органу;
- усунення порушень, виявлених за результатами перевірки;
- дотримання контрольними органами законодавства при здійсненні контролю [12, 267].

Основні принципи державного контролю є ідентичними для державного контролю в сільському господарстві.

Проте слід зазначити, що для кожної ділянки сільського господарства притаманні ряд своїх, індивідуально-визначених принципів, що характеризуються специфікою його об'єкта.

Так, наприклад, відповідно до ст. 3 Закону України „Про державний контроль за використанням та охороною земель” [16] основними принципами здійснення державного контролю за використанням та охороною земель є:

- забезпечення раціонального використання та охорони земель як основного національного багатства, що перебуває під особливою охороною держави;
- пріоритет вимог екологічної безпеки у використанні земельних ресурсів над економічними інтересами;
- повне відшкодування шкоди, заподіяної довкіллю внаслідок порушення земельного законодавства України;
- поєднання заходів економічного стимулювання і відповідальності у сфері використання та охорони земель.

Результативне застосування принципів державного контролю додає цілеспрямованого характеру управлінській діяльності держави загалом та державному управлінню аграрним сектором економіки зокрема.

На думку О.П. Рябченка, таке застосування можливе за умов:

- постійного та глибокого дослідження закономірностей, відносин та взаємозв'язків між органами державного управління;
- на основі постійного вдосконалення механізму застосування принципів, що означає створення такої організаційної структури державного управління, яка була б спроможна гнучко реагувати на зміни зовнішнього середовища, відповідно тим процесам, які відбуваються в суспільстві. Причому взаємовідносини між організаційною структурою та процесами взаємне: як організаційна структура впливає на керованість суспільним розвитком, так і суспільний розвиток впливає на організаційну структуру. Тобто зв'язки діють як у прямому, так і у зворотному напрямках;
- стимулювання практичної реалізації принципів державного управління економікою на державному рівні [10, 40- 41].

Отже, призначення державного контролю в будь-якій сфері, включаючи сільське господарство, проявляється через ряд принципів. Це створює для суспільства передумови глибокого розуміння тих процесів, що відбуваються в державі.

На основі аналізу даного питання можна стверджувати, що останнім часом акцентується увага на дослідженні проблеми контролю, який, у свою чергу, не обмежується заходами щодо перевірки відповідності певної системи наперед заданим параметрам.

Більшість науковців, практиків, авторів законодавчих актів по-різному розкривають сутність контролю, вбачаючи в ньому об'єктивне суспільне явище, елемент управління, сукупність процесів, самостійний вид діяльності відповідних органів тощо.

Проте, на нашу думку, дані суперечності є несуттєвими, оскільки питання розгляду контролю характеризується, у першу чергу, такими визначальними позиціями:

- 1) в основі його становлення та в процесі здійснення лежать певні правові засади;
- 2) він притаманний кожній державі, кожній соціальній системі і без його участі не обходиться жоден правовий механізм.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кравчук М.В. Теорія держави і права (опорні конспекти) : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / М.В. Кравчук. – Тернопіль, 2002. – 286 с.
2. Гриценко С.П. Латинська мова й основи римського права : [навчальний посібник] / С.П. Гриценко. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 336 с.
3. Философский словарь / [ред.-упоряд. Грицанов А.А.]. – М. : Полит.изд., 1972. – 329 с.
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. доповн. на Sidi) / [укл. і голов. ред. В.Т. Бусов]. – К. : Ірпінь: ВТФ – «Перун», 2007. – 1736 с.
5. О мерах по усилению борьбы с преступностью : Постановление ЦК КПСС и СМ СРСР, 23 июля 1966 г., №571 // К. : Центр комп'ютерних технологій. – комп'ютерне законодавство України. – 2002. – октябрь. – С. 12.
6. Бачинін В.А. Філософія права: [словник] / В.А. Бачинін, В.С. Журавський, М.І. Панов. – К. : Концерн «Видавничий дім» «Ін Юрс», 2003. – 408 с.
7. Государственное управление: основы теории и организации : [учебник] / [под ред. В.А. Козбаненко]. – М. : «Статус», 2002. – 366 с.
8. Государственное управление: основы теории и организации : [учебник] / [под ред. В.А. Козбаненко]. – М. : «Статус», 2002. – 592 с.
9. Атаманчук Г.В. Теория государственного управления : [курс лекцій] / Г.В. Атаманчук. – М. : Юрид.лит., 1997. – 315 с.
10. Рябченко О.П. Держава і економіка: адміністративно-правові аспекти взаємовідносин : [монографія] / О.П. Рябченко. – [за загальною ред. О.М. Бандурки]. – Харків : Вид-во ун-ту внутр. справ, 1999. – 304 с.
11. Лученко Д.В. Контрольне провадження : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. / Лученко Д.В. – Харків, 2003. – 180 с.
12. Андрійко О.Ф. Державний контроль в Україні: організаційно-правові засади / О.Ф. Андрійко. – К. : Наукова думка, 2004. – 300 с.

13. Костилен В.В. Організаційно-правові засади контрольної діяльності державних інспекцій у соціальній сфері : дис. ... канд. наук держ. упр. : 25.00.01 / Костилен В.В. – Харків, 2003. – 205 с.
14. Авер'янов В.Б. Державне управління та адміністративне право в сучасній Україні: актуальні проблеми реформування / В.Б. Авер'янов, І.Б. Коліушко. – К. : В-во УАДУ, 1999. – 46 с.
15. Коломоєць Т.О. Контроль як функція державного управління / Т.О. Коломоєць // Актуальні проблеми державного управління: Наук. зб. – Харків : УАДУ, 2001. – № 3 (11). – С. 12-14.
16. Про державний контроль за використанням та охороною земель : Закон України від 19.06.2003 р. №963-IV / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

УДК 342.95: 351.823.3

РОЗМЕЖУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ТА ІНШИХ ПРАВОВІДНОСИН, ЩО ВИНИКАЮТЬ У СФЕРІ НАДРОКОРИСТУВАННЯ

Леонова О.В., здобувач

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

Наукова стаття присвячена характеристиці об'єкта адміністративно-правових відносин у сфері надрокористування. Розглядаються особливості об'єкта адміністративно-правових відносин, що відрізняють їх від інших відносин сфери надрокористування.

Ключові слова: надрокористування, об'єкт адміністративно-правових відносин, предмет адміністративно-правових відносин.

Леонова Е.В. РАЗГРАНИЧЕНИЯ АДМИНИСТРАТИВНЫХ И ИНЫХ ПРАВООТНОШЕНИЙ, ВОЗНИКАЮЩИХ В СФЕРЕ НЕДРОПОЛЬЗОВАНИЯ / Днепропетровский государственный университет внутренних дел, Украина

Научная статья посвящена характеристике объекта административно-правовых отношений в сфере недропользования. Рассматриваются особенности объекта административно-правовых отношений, которые отличают их от других отношений в сфере недропользования.

Ключевые слова: недропользование, объект административно-правовых отношений, предмет административно-правовых отношений.

Leonova E.V. THE DIFFERENTIATION OF ADMINISTRATIVE AND OTHER KINDS OF LAW RELATIONSHIPS APPEARING IN THE SPHERE OF MINERAL WEALTH USE / Dnepropetrovsk state university of internal affairs, Ukraine

The scientific article is devoted to the characteristics of the object of administrative and law relationships in the sphere of mineral wealth use. There have been researched the peculiarities of the object of administrative and law relationships which differ them from other relationships in the sphere of mineral wealth use.

Key words: mineral wealth use, the object of administrative and law relationships, the subject of administrative and law relationships.

З метою реалізації всіх соціальних завдань держави в сучасних умовах виснаження вітчизняної економіки зростає потреба в активізації надходжень коштів до державного та місцевих бюджетів. Одним із джерел стабілізації та покращення економічного становища держави, а разом із нею і кожного громадянина України, є ефективне та раціональне використання надр та їхнього вмісту. На території України, яка становить